

GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY

NK.ZN.052.75.2021

Warszawa, dnia 18 lutego 2022 r.

Pan

ZAWIADOMIENIE O SPOSOBIE ZAŁATWIENIA PETYCJI

Na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach¹, uprzejmie informuję, że Główny Inspektor Sanitarny **nie znalazł podstaw do uwzględnienia** Pana petycji z dnia 9 grudnia 2022 r. (data wpływu 17 grudnia 2021 r.), dotyczącej dodatków do żywności.

UZASADNIENIE

Stosowanie substancji dodatkowych do żywności w Unii Europejskiej, w tym także w Polsce, jest aktualnie uregulowane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie dodatków do żywności². W przedmiotowym akcie prawnym są zawarte m.in. szczegółowe przepisy dotyczące stosowania dozwolonych substancji dodatkowych, tzn. zostało sprecyzowane jakie substancje i w jakich dawkach mogą być dodawane do określonych środków spożywczych. Skonsolidowana wersja tego obszernego dokumentu jest dostępna na wielojęzycznej, bezpłatnej, internetowej stronie bazy aktów prawnych Unii Europejskiej - EUR-lex.

Zgodnie z art. 6 ww. rozporządzenia nr 1333/2008, dodatki do żywności są substancjami, które w normalnych warunkach nie są spożywane same jako żywność, ale są

---

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 870. Dalej: „ustawa o petycjach”.

² Dz. Urz. UEL354 z dnia 31.12.2008 r., ze zm.

dodawane do środków spożywczych i mogą być stosowane w produkcji żywności pod warunkiem, że:

- na proponowanym poziomie stosowania nie stanowią, w oparciu o dostępne dowody naukowe, zagrożenia dla zdrowia konsumentów;
- istnieje uzasadniony wymóg technologiczny, który nie może zostać spełniony w inny sposób, możliwy do zaakceptowania ze względów ekonomicznych i technologicznych;
- ich użycie nie wprowadza konsumenta w błąd.

Proces dopuszczania substancji dodatkowych do spożycia przez ludzi jest bardzo skomplikowany, a jednym z najważniejszych kryteriów jest ocena bezpieczeństwa substancji dodatkowej pod kątem zdrowia konsumenta. W Unii Europejskiej oceny tej dokonuje Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), a przed rokiem 2002 oceny takiej wykonywał Naukowy Komitet ds. Żywności. EFSA przy dokonywaniu oceny bezpieczeństwa substancji dodatkowych opiera się na wynikach najnowszych badań toksykologicznych, chemicznych i biologicznych. Akceptację uzyskują substancje, które zostały poddane wszechstronnym badaniom toksykologicznym, a ich wyniki nie budzą zastrzeżeń. W oparciu o wyniki badań ustanawia się poziomy stosowania określonej substancji dodatkowej oraz określa się akceptowalne, dzienne pobranie (ADI) substancji. Wartość ta oznacza ilość substancji (wyrażonej w mg/kg masy ciała człowieka/dzień), która może być pobrana przez człowieka ze wszystkich źródeł przez całe życie bez szkody dla zdrowia i życia człowieka. Zazwyczaj wartość dziennego pobrania jest ok. 100 krotnie niższa od ilości substancji, przy której nie obserwowano negatywnego wpływu na organizmy zwierząt doświadczalnych. Pobranie danej substancji dodatkowej z żywnością nie może przekraczać wartości ADI.

W Unii Europejskiej na podstawie opinii EFSA, w ramach zarządzania ryzykiem, Komisja Europejska przy współudziale państw członkowskich, ustala maksymalne dopuszczalne poziomy dla poszczególnych substancji dodatkowych w środkach spożywczych. Następnie jest opracowywany i zatwierdzany odpowiedni akt prawny - aktualnie jest to ww. rozporządzenie nr 1333/2008 z późniejszymi zmianami.

Ponadto należy zaznaczyć, że w produkcji żywności mogą być stosowane tylko takie dozwolone substancje dodatkowe, które spełniają wymagania rozporządzenia Komisji (UE) nr 231/2012 z dnia 9 marca 2012 r. ustanawiającego specyfikacje dla dodatków do żywności wymienionych w załącznikach II i III do rozporządzenia nr 1333/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady³.

Substancje dodatkowe dopuszczone do żywności (barwniki, substancje słodzące oraz substancje dodatkowe inne niż barwniki i substancje słodzące np. konserwanty, stabilizatory czy przeciwutleniacze), które były dopuszczone do żywności w Unii Europejskiej przed 20 stycznia 2009 r., są obecnie ponownie poddawane ocenie przez EFSA pod kątem ich bezpieczeństwa dla zdrowia konsumenta, na podstawie przepisów rozporządzenia Komisji

---

³ Dz. UE L 83, z 22.03.2012, str. 1, ze zm.

(UE) nr 257/2010 z dnia 25 marca 2010r. ustanawiającego program ponownej oceny dopuszczonych dodatków do żywności zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 w sprawie dodatków do żywności⁴. Wyniki ponownej oceny mogą być podstawą do ewentualnych zmian w przepisach dotyczących stosowania substancji dodatkowych do żywności, jeżeli będzie taka potrzeba ze względu na ochronę zdrowia konsumentów.

W nawiązaniu do przytoczonej przez Pana listy wybranych substancji dodatkowych, zgodnie z ww. przepisami, aktualnie następujące substancje nie są dopuszczone do stosowania w Unii Europejskiej:

- konserwanty: E 230 bifenyl, E 231 ortofenylofenol, E 232 ortofenylofenolan sodu;
- przeciwutleniacze: E 311 galusan oktylu, E 312 galusan dodecyłu.

Ponadto w piśmie przy poszczególnych substancjach dodatkowych wielokrotnie wymienione są „reakcje alergiczne”, w odniesieniu do czego należy zaznaczyć, że dopuszczone substancje bardzo rzadko wywołują reakcje alergiczne lub objawy nietolerancji ze strony organizmu człowieka. Typowe składniki żywności takie jak mleko, ryby, jaja, skorupiaki, zboża zawierające gluten, seler czy orzechy, znacznie częściej są przyczyną alergii niż substancje dodatkowe. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...) (Dz. Urz. UE L. 304 z 22.11.2011, str. 18), jeżeli substancja dodatkowa ma udowodnione działanie alergizujące, na etykiecie produktów zawierających te substancje musi być umieszczona informacja o ich obecności w sposób przewidziany dla znakowania substancji alergennych - muszą być wyróżnione w informacji o składzie produktu, np. za pomocą czcionki, stylu lub koloru tła.

W odniesieniu do niektórych wymienionych barwników należy zwrócić uwagę, że w przypadku zastosowania barwników: E 102 tartrazyna, E 104 żółcień chinolinowa, E 110 żółcień pomarańczowa, E 122 azorubina, E 124 czerwień koszenilowa, producent żywności ma obowiązek podania na etykiecie środka spożywczego, po nazwie lub numerze barwnika, informacji w brzmieniu: „może mieć szkodliwy wpływ na aktywność i skupienie uwagi u dzieci”, co wynika z załącznika V do rozporządzenia nr 1333/2008.

Wymaga podkreślenia, że przepisy prawne nie nakładają obowiązku stosowania substancji dodatkowych w produkcji żywności. W związku z tym, to przedsiębiorca na zasadzie dobrowolności podejmuje decyzje o użyciu do produkcji żywności substancji dodatkowych, co powinno być uzasadnione określonym procesem technologicznym. Substancje dodatkowe stosowane zgodnie z obowiązującymi przepisami nie stanowią zagrożenia dla zdrowia konsumenta w świetle dostępnych wyników badań naukowych.

Przy pełnej, zgodnej z przepisami, informacji podanej na opakowaniu, konsument może świadomie dokonywać wyboru przy zakupie środków spożywczych. Aby konsument miał

---

⁴ Dz. Urz. UE L 80 z 26.03.2010, str. 19

pełną informację o kupowanej żywności, w rozporządzeniu nr 1169/2011 zostały określone wymagania dotyczące znakowania żywności. Rozporządzenie to nakłada na podmioty wprowadzające żywność do obrotu (producentów / dystrybutorów / importerów) obowiązek wskazania na opakowaniu, w informacji na temat składu produktu, wszystkich substancji dodatkowych obecnych w produkcie, z podaniem ich nazwy lub numeru wg systemu oznaczeń Unii Europejskiej (np. kwas cytrynowy lub E 330). Ponadto dla każdej substancji należy wskazać nazwę funkcji technologicznej, jaką pełni ona w danym środku spożywczym, np. barwnik, regulator kwasowości, substancja konserwująca.

Niedopuszczalne jest produkowanie i wprowadzanie do obrotu żywności szkodliwej dla zdrowia i życia człowieka. Zgodnie z przepisami art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia⁵, środki spożywcze niespełniające wymagań zdrowotnych nie mogą być wprowadzane do obrotu lub stosowane do produkcji innych środków spożywczych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, każde takie działanie miałoby charakter przestępstwa, za które w przepisach art. 96 tej ustawy przewidziane są sankcje karne, włączając karę pozbawienia wolności.

Zgodnie z generalną zasadą, żywność znajdująca się w obrocie nie może być niebezpieczna dla zdrowia i życia człowieka, a odpowiedzialność za jej bezpieczeństwo ponosi przedsiębiorca. Wynika to z art. 14 i 17 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności⁶.

Spełnianie przez podmioty działające na rynku spożywczym obowiązujących wymagań dotyczących środków spożywczych jest kontrolowane przez organy urzędowej kontroli żywności, w tym m.in. przez Państwową Inspekcję Sanitarną⁷ i Inspekcję Weterynaryjną, zgodnie z ustawowymi kompetencjami. PIS, w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, przeprowadza kontrole w zakładach prowadzących produkcję żywności pochodzenia roślinnego lub obrót żywnością. Kontrole takie są przeprowadzane wrywkowo, zgodnie z harmonogramem kontroli ustalany corocznie. W przypadku stwierdzenia niezgodności z obowiązującymi przepisami organy PIS podejmują odpowiednie działania.

Niezależnie od powyższego, w przypadku podejrzenia, że w obrocie znajduje się żywność nieodpowiedniej jakości, konsumenci mogą zgłosić ten fakt do terenowo właściwego organu PIS. Na tej podstawie zostanie przeprowadzona urzędowa kontrola u danego sprzedawcy lub w zakładzie produkcyjnym. W przypadku potwierdzenia zarzutów, podmiot poniesie odpowiedzialność karną lub pieniężną, zgodnie z przepisami działu VIII ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Ponadto, jeżeli w trakcie kontroli zostanie stwierdzone, że żywność nie spełnia wymagań w zakresie bezpieczeństwa, organy PIS mogą podjąć

---

⁵ Dz. U. z 2020 r., poz. 2021, ze zm. Dalej: „ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia”.

⁶ Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463.

⁷ Dalej: „PIS”.

decyzję o wycofaniu jej z obrotu, a nawet zniszczeniu.

Wobec powyższego należało orzec jak we wstępie.

z up. Głównego Inspektora Sanitarnego
Izabela Kucharska
Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego

/dokument podpisany elektronicznie/

POUCZENIE:

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Otrzymuje:

Klauzula informacyjna - petycje

W związku z realizacją wymogów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.) (RODO), administrator informuje o zasadach oraz o przysługujących Państwu prawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych.

1. Administratorem Państwa danych osobowych jest Główny Inspektor Sanitarny z siedzibą w Warszawie (03-729), przy ul. Targowej 65, z którym można kontaktować się listownie, za pośrednictwem ePUAP lub poprzez adres e-mail: inspektorat@gis.gov.pl.
2. Administrator wyznaczył inspektora ochrony danych, z którym mogą się Państwo kontaktować poprzez e-mail: iod@gis.gov.pl lub listownie na adres siedziby administratora. Z inspektorem ochrony danych można kontaktować się we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych oraz korzystania z praw związanych z przetwarzaniem danych.
3. Państwa dane osobowe przetwarzane będą na podstawie art. 6 ust. 1 lit c RODO w celu rozpatrzenia petycji zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870).
4. Państwa dane osobowe mogą być przekazane, w przypadku braku właściwości Głównego Inspektora Sanitarnego, wyłącznie organom, które są właściwe do rozpatrzenia petycji.
5. Państwa dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do rozpatrzenia petycji, a następnie zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz.U. z 2019 r. poz. 553 ze zm.).
6. Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, w tym w formie profilowania.
7. Przysługuje Państwu prawo dostępu do treści swoich danych osobowych, w tym prawo do uzyskania kopii tych danych oraz ich sprostowania.
8. W przypadku stwierdzenia, że przetwarzanie danych osobowych następuje z naruszeniem przepisów prawa przysługuje Państwu prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (na adres: ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).
9. Podanie danych osobowych jest obowiązkiem wynikającym z art. 4 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach. Jeżeli petycja nie spełnia tych wymogów pozostawia się ją bez rozpatrzenia.